

Ποντιακά δινέκδοτα από τη συλλογή Στάθη Εύσταθιαδη

"Πατσάν' εθέλνεν νά έτρωεν"

Διαβολισμένος κ' ἔτον. χρόνια είζηνεν σ' ἔναν χωρίον τῆς Τραπεζούντας. Εγέντον πενήντα χρονῶν καὶ σὴν πολιτείαν ξάψεις κ' ἐπῆεν. Μεγεννέν, είζησεν καὶ ἐτράνυνεν ἀπέσ' σέ χωρίον ἀτ.

"Εικουεν δέ σδν εῖναν καὶ δέ σδν ἄλλον τῆς πολιτείας τάκαλά καὶ πάντα ἔλεεν, πῶς, δυταν ἐπορεῖ, θά πάη σήν Φραπεζούνταν, νά ἐλεπ' τάκαλά τῆς πολιτείας καὶ πρό πάντων νά τρώη πατσάν'....

Τόσωστόν νά λέγωμε, δικαιότες διτός τιδέν δέ σά καλά τῆς πολιτείας κ' ἔζέλεφεν. Μανάχον για τήν πατσάν' ἐλύουτον ἡ καρδία τ' καὶ ἐτσαφίουτον τό στομάχιν ἀτ. Για τ' ἀτό τήν πατσάν, πολλά ἔκσεν νά λέγνε. Μαερεμένα ζοῦ κιφάλια, ποδάρια καὶ κοιλίας καὶ τό ζομπόν ἀθε μαῦρον-μαῦρον καὶ πολλά νδστιμον: Καὶ για τό ξύδ' καὶ τό σκόρδον, πού βάλνε ἀπέσ; Ζατίμ ξάψεις μ' ἔρωτάς...

Για τήν πατσάν καὶ μδνον, δικαιότες, τίναν εἶπαμε, ἔναν ἡμέραν, σά πενήντα χρόνια ἀπάν', ἐκατῆβεν σήν Τραπεζούνταν.

· Εσέβεν σήν πολιτείαν ἀπέσ'. · Η Τραπεζούντα ἔμορφον. Λίλια καλά δλδερα τ', τρανά δσπιτια, μαγαζία καὶ ἔναν σειρίν ἄλλα, ἀμαν δικαιότες δ νοῦς ἀτ σήν πατσάν. Είχεν ἀκουστά, πῶς σήν Τραπεζούνταν ἐφτάν' καλδν πατσάν.

Τέλος πάντων, δικαιότες ἑσιάλωσεν νά ἔρωτά για τήν πατσάν. · Εσέβεν πρῶτα ἀπέσ' σ' ἔναν ὑφασματοπωλεῖον, ἔμορφον μαγαζίν...

- · Αδ' ἀπέσ' ἥμπορεῖ νά πουλούν' τήν πατσάν, εἶπεν.... Καλημέρα σουν.. έγώ θέλω νά τρώω πατσάν.... "Ερθα σ' ἐσέτερον τό μαγαζίν..."

· Σχπαράγαν οι ὑφασματοπώληδες:

- · Πατριώτη, εἶπαν ἀτον, σδ, ὑφασματοπωλεῖον ἀπέσ' πατσάν ἀραεύ'ς;

· Ο δικαιότες ἔξεβεν δέ σδ ὑφασματοπωλεῖον, ἐπῆεν κάθεν μερέαν κι ἐπ' ἔκειτο ἔξεβεν σ' ἔναν φαρμακεῖον ἀπέσ'.

- · Αφεντικόν, εἶπεν σδν φαρμακοποιόν, θά δῆς με καὶ τρώω πατσάν. Θά πλερώνω σε ὅσον θέλ' τέ.

- · Επελέθεν ἡ πατσά μουν, ἀργός ερθεε. · Εσπασεν πλάναν ὁ φαρμακοποιό...

Στεναχωρεμένος δικαιότες, ἀμαν χωρίς νά χάν' τήν ἔλπιδαν ἀτ, ἐπροχώρεσεν. · Εσέβεν σ' ἔναν τό μαγαζίν, ἔξεβεν διπρατίος, ξάν ἔσεβεν σ' ἔναν ἄλλο καὶ ὅλεν τά ὑστερνά ἔσεβεν ἀπέσ' σ' ἔναν τσαγιαράδικον. Μανάχον σά πατσατσίδια καὶ σά μαγειρεῖα ἀπέσ' κ' ἔσεβεν. · Αμαν, ὑφασματοπωλεῖα, φαρμακεῖα, διάφορα γραφεῖα, ξυλάδια, ἔναν δπίσ' κ' ἐφέκεν, σ' ὅλα ἀπέσ' ἔσεβεν.

· Ονταν ἔσεβεν ἀπέσ' σδ τσαγιαράδικον, πολλά νεγκασμένος ἔτον καὶ ιάμποσον στεναχωρεμένος. · Μγροΐσεν, πῶς σέ τσαγιαράδικον ἀπέσ' ἔμπαν' ἀμαν ἔθέλεσεν νά ἔρωτά τόν κουντούρατσην (τσαγιάρην), πού κειά πουλούνε ἀτό τό ἀφορισμένον τήν πατσάν.

- "Αισον κουντούρατση, θέλω νά λέσ με, ποῦ κεκά ποθκούν' τήν πατσάν· Ελάστα δτουκές δλα τά μαγαζά." Αλλ' είπανε με κ'έχνε, αλλ' έτελέθεν.
· Άς σδ χωρίον έκατηβα μανάχον γιά τ'άτδ. Γιά τήν πατσάν καί μόνον έρθα σήν Τραπεζούνταν....

· Ο τσαγκάρης έγροξεν τή χωρέτε τά παθήματα. Μασιαράς έτον καί δς σδν θεδν δτ ξάχ κ'έφεβέθεν. · Ήθέλεσεν νά παίζ' έκεινος πά μέ τδν χιλάκιλερον τδν χωρέτεν, τή πατσάς τδν καμένον.

- "Αισον πάτριώτη, τήν πατσάν σήν Τραπεζούνταν έγώ πουλώ δτο.
· Εταλαιπωρέθε φάπεσ' σήν πολιτείαν, αμαν τά ύστερνά εύρες τδ μαγαζάν τή πατσάς. · Έγώ θά δίγω σε καί τρώς πατσάν.

· Ο χωρέτες κ'έξερεν πώς νά εύχαριστά τόν κουντούρατσην.

- Δηλαδής, έσύ πουλεῖς τήν πατσάν; Τήν πλάση σ': Καί έγώ έβασαν ήσουμνι πέντε ώρας:....

- Καί βέβαια έγώ, δ ξακουσμένον δ τσαγκάρης τή Τραπεζούντας, πουλώ τήν πατσάν. Κάθικα εύλογημένε άνθρωπε, κάθικα καί δς δίγω σε καί φᾶ πατσάν. Κρῆμαν, ιρῆμαν: Δηλαδής, κ'έξερνες, πώς τήν πατσάν έμείς οι τσαγκάρηδες έφταμ'άτο;...

Νά μή πολυλογοῦμ'άτα, έκάτσεν ό χωρέτες φάπεσ' σδ τσαγκαράδικον καί δ καταστηματάρχης έθένεν έμπροστά τ'ένανθετρανδν τσουκάλ' μέ έναν σειρέν πετσία, μικρά πετσία, καί μαῦρον πετσί ζομίν. · Ήθέκεν έμπροστά τ', δηλαδής, τδ τενεκεδόπον, οθεν φάπεσ' είχεν τά παλιά τά πετσόπα σήν διάλισιν.

· Ήδεκεν δτον καί έναν κουτάλ' καί ό χωρέτες έσκαλωσεν νά τρώη.
· Ήτρωεν μέ πολλά έρηξιν. Πεινασμένος έτον ό μαυράχαρον καί τή πατσάς πολλά φραθυμιαμένος.

Σίτια ό χωρέτες έτρωεν, φ τσαγκάρης έρώτανεν δτον.

- "Εν έμορφον ή πατσά μ';

- "Έμορφον έν, έλεεν ό χωρέτες καί έξαιρολούθανεν τδ φάϊσιμον.

"Αμαν κάτ'δς λέγω σας: · Ο χωρέτες τδ ζομίν έμορφα έρούφιζεν, πολλά μέ τήν έρηξιν. · Αμαν μέ τά κρέατα ξάχ κ'έπένεν καλά. · Επαΐρνεν έναν κομμάτικρέας.... έμάσανεν δτο δλίγον κι'έπ'έκει έκλωθεν δτο δ-πίσ', έβάλνεν δτο ξάν φάπεσ' σδ πιάτον, σδ τσουκάλ'. · Ατδ ή δουλέία κάμποσον έκρατεσεν. · Όλα τά κρέατα έμάσεσεν, αμαν έναν κ'έφαεν. Τδ ζομίν ίλεν έρούφιζεν:....

· Έφαεν καί έγλύτωσεν δ χωρέτες. · Αμον κύριος, σάν έτελείωσεν, έρώτεσεν τόν τσαγκάρην:

- Ηδσον θά πλερώνω;...

- Ήέντε παράδεις, είπεν δτον, φ τσαγκάρης.

- "Αρ νά τα, είπεν δ χωρέτες, αμαν νά μή έθαρρης, πώς είδες με χωρέτεν καί έπδρεσες νά γελάς με;..." Η πατσά σ'άφετον έτον, αφετοοοον....